

Øen I

LIVORNO, 8. MAJ

Slørets halvgennemsigtighed. Alt det, man lige akkurat kan skimte omme bag det. Og så – langsomt, langsomt – bevægelsen. Hvordan sløret ligesom prøvende løftes. Hvælver sig som i slowmotion. Spredes. Begynder at blotte.

At se det, han så. Føle det, han følte. At gøre det hele tiden. Rent faktisk hele tiden.

Sådan måtte det have set ud, da kaptajnen brød sine ordrer og lod ham komme op på dækket. Præcis som det gør der omme bag tylsgardinets paradoksale dans. Det burde ikke bevæge sig. For det, der blottes på den anden side af det dovent bølgende slør, er en fuldstændig blank havoverflade. Vindstille.

Havblik.

Det var sådan, verden tog sig ud for Deda, da han blev løftet op i forårskøligheden på dækket af den gamle pram. Som et under af ro, fred ligefrem. Som om der på ny var håb for menneskeheden.

Men sådan tænkte han selvfølgelig ikke. Ikke bevidst. Måske tænktes der sådan i ham, men ikke med de ord. Det var han alt for ung til. Han var ti år gammel, og floden lå totalt blank foran ham. Det var, som om der stadig lå en tynd, tynd skorpe af is på vandoverfladen, og den gamle pram kløvede skorpen med en barberknivs skarphed. Sælsomt lydløst.

På begge sider af floden strakte det golde, trøstesløse landskab sig, det landskab, der de seneste uger havde vist sig gennem så mange vinduer. Kun gennem vinduer. Først togvinduer, siden barakvinduer, så skibsvinduer. Hvis det her ellers kunne kaldes et skib.

Kaptajnen sendte Deda endnu et bedrøvet blik. For blot en uges tid siden havde han fragtet tømmer på sin gamle pram. Nu var lasten en anden. Og hans liv et andet.

Der er fire pramme, fire tømmerpramme, som i årtier møj-sommeligt har fragtet træ gennem det mest ugæstfri landskab, man kan forestille sig. Dedas pram er den forreste i rækken. Det er den, der kløver den ubevægelige, sorte vandoverflade med sit overraskende skarpe snit.

Det er så længe siden, så langt borte og dog så tæt på. Det er i anden halvdel af maj det år, endda lidt senere på året end nu. Der burde ikke være så koldt. I storbyen, hvor Deda voksede op, er det blevet forår, næsten sommer. Det var forår, alt blev grønt, da de tog ham i den by, der var hele hans verden. Han fatter stadig ikke hvorfor. Fordi han er forældreløs? Fordi mormor ikke altid fik sendt ham i skole? Fordi han havde glemt sit nye pas? Han ved det ikke, han forstår ingenting. Ud over at kaptajnen er flink. Han klapper Deda på hovedet, men hans ansigt ser stadig bedrøvet ud.

Det er en besynderligt stillestående dag. Som om naturen er stoppet op, stivnet midt i sin ellers så evige bevægelse. Som om den fornemmer, hvad der skal ske. Som om den instinktivt reagerer mod det naturstridige.

De har været på vej i over fjorten dage. Mest med tog. De er mange, så meget ved han, tusindvis, og de får ikke ret meget brød per dag, ikke ret meget vand. Den kollektive sult er stadig stærkere, stadig mere truende. Men nu er de snart fremme. Det har kaptajnen sagt.

Deda stoler på kaptajnen.

De gjorde faktisk et kort ophold for nylig. Lagde til ved en kaj med antydninger af en by. Deda var nedenunder på det tidspunkt, stadig under dækket. Stanken, den konstante jamren og brølen. De hurtigt opblussende slagsmål om de få køjer. Den hårde bande med den skaldede, som Deda genkendte fra kvarteret derhjemme. Som han altid holdt sig langt væk fra. Dengang som nu.

Den skaldedes røghæse stemme:

»De sejler fandeme videre!«

Den efterfølgende bevægelse blandt de over tusind fanger, der alle reagerer på nøjagtig samme måde. Deres stønnen kunne være blevet fulgt af en skuffet bølgen, men det var der ikke plads til. I stedet blev det en masen. Mod væggene, ned mod dørken. Deda hørte folk dø. Han hørte lyden af døden. Inden han vidste af det, sad lyden af døden også i hans egen krop, dybt inde i hans hoved. Han blev presset op mod væggen og mærkede, hvordan al den trodsige modstand, der faktisk havde holdt ham i live i forvirringens helvede i over fjorten dage, bare sivede ud af ham.

Pludselig var det godt at dø.

Det, der så skete, udspillede sig i den lille spalte af lys, der var tilbage af hans bevidsthed. Hvordan lugen over hans hoved gik op. Hvordan en stor, grov hånd blev stukket ned. Hvordan han pludselig stod oppe på dækket, rystende over hele kroppen, men for hvert sekund stadigt mere styrket af den kolde, klare luft.

»Ordrer,« mumlede kaptajnens stemme. »Jeg tager fandeme ikke mod ordrer fra nogen.«

For første gang formåede Deda at møde kaptajnens blik. Det var meget bedrøvet.

»Der er ikke langt igen,« fortsatte kaptajnen, »men jeg er ikke sikker på, at det er så meget bedre dér, hvor I skal hen.«

Det er ikke andet end en minimal forstyrrelse, en lillebitte grå plet på flodens perfekte, sorte overflade, alleryderst i synsfeltets periferi. Til at begynde med ser den ikke ud til at vokse. Den virker lige så stivnet som resten af naturen. Bare en lille forstyrrelse, en smule søvn i naturens vældige iagttagende øje. Intet andet.

Så ophæves illusionen. Bevægelsen vender tilbage. Den grå plet bliver større og større. Til sidst er den en ø.

Og de er fremme.

En efter en tømmes prammene. Øen lugter af sump. Råd-dent.

Deda er så lille. Ret beset ved han ingenting om sump og

forrådelse. Det er hans organisme, der reagerer, instinktivt. Hans gener. Det rådne trænger ind i hans inderste.

Og så kulden. Han fatter ikke, hvordan det kan sne midt i maj, men han kan mærke, at der er sne i luften. Han kan mærke, at det kun er et spørgsmål om tid.

Øen er lille, ubeboet. Ren sump, spredte poppellunde. Dedas gamle støvler synker ned i sølet, der er på vej til at antage fast form. Han står bare dér, venter, prøver at gøre sig usynlig. Men stamper for ikke at fryse fast til jorden. Stamper på stedet. Stedet Gud glemte.

Kaoset, fangeoptællingen. Fanger fra fire store pramme, et forvirret mylder, en myldrende forvirring. Halvdelen kan dårligt nok gå, raver rundt som i blinde på den vandsyge jord. De døde bæres ud, stanken af lig blander sig med sumpens. Bliver til sumpens. Er allerede sumpens.

Vagterne, som alene adskiller sig fra fangerne ved geværrerne i deres skælvende hænder, slæber jutesække i land. Fangerne angriber dem. Der går hul på sækkene. Noget hvidt løber ud af dem. Melet står ud i skyer og svæver bort som nytteløse nødsignaler, indtil den allestedsnærværende fugtighed lader små hvide melboller dumpe ned på jorden som et forvarsel om den snestorm, Deda fornemmer er på vej. Vagterne skyder på de angribende fanger. Melet blandes med blod. En rød og hvid klat lander i sølet foran Deda. En mini-blodpandekage, tænker han. Han vil spise den. Sulten flår i hans krop. Men han rører den ikke.

Den uniformerede, der gik om bord ved kajen, kalder sækkebærerne tilbage. Han prøver at se myndig og streng ud, men angsten lyser ud af øjnene på ham. Deda genkender angsten. Han ved, hvordan den ser ud i menneskers øjne. Han har også erfaret – på den hårde måde – hvad angsten kan gøre ved mennesker.

Den uniformerede brøler noget til kaptajnen. Dedas kaptajn. Det er det sidste, han ser til ham. Prammene lægger fra kaj. Runder øen. Deda ser prammene langt borte, ovre på den anden side. De lossere melet af. Deda synes, han kan se kap-

tajnens ansigtsudtryk for sig, da han bliver tvunget til at losse melet af på den bare jord. Melhøjen rager op som en bjergtop. En sneklædt bjergtinde. Det er alt, et kolossalt melbjerg. Deda ser ingen anden proviant blive losset, intet brød, intet vand, ingen tørrede fisk, som de ellers var blevet lovet. Og intet grej til at lave mad, bage, spise, drikke med. Kun dette melbjerg. Ikke antydning af ovne til at bage brød i.

Hvad stiller man op med *lutter mel*? Spiser det?

Mens prammene forsvinder ned ad floden, bliver melbjergget sat under bevogtning. Lige før skumringen kommer sneen. Og ikke kun som et mildt snefald, men som en snestorm. I nattens løb bliver melhøjen rent faktisk til en sneklædt bjergtop.

Fangerne prøver at tænde bål for at varme sig, men det fugtige poppeltræ er elendig som brænde. Kun nogle få steder får ilden fat, og Deda undgår trængslen omkring de flygtige bål. Han vil ikke risikere at blive mast og trampet ned igen. I stedet trækker han tøjet tættere om sig og takker mormor og Gud – ja, også lidt Gud, Gud som han ikke tror på – for at mormor altid tvang ham til at gå varmt klædt. Som hun sagde: »Man ved aldrig, hvad der venter en her i livet.«

Mormor. Han spekulerer på, hvad hun tænker på nu, hvad hun laver. Hvad hun tror, der er sket.

Om hun har flere tårer tilbage.

Det bliver en hård nat, rigtig hård. Deda sætter sig midt i en af de roligste grupper, en der sidder lidt for sig selv oppe ved skovbrynet. De sidder tæt, tæt ind til hinanden, og han suger de andres varme til sig gennem snestormen. Han afgiver sikkert også lidt selv, men det ænser han ikke. Det eneste, han tænker på, er at få lidt varme.

Han sidder ved siden af en lyshåret kvinde i en forbløffende kjole, lang og lysegrøn, som om hun er blevet pågrebet i pausen i operaen. Hun er på samme alder, som hans mor ville have været, hvis hun havde haft mod til at forblive i live. Hun hedder Faina, og de snakker lidt med hinanden, ganske stille, indtil han falder i søvn op ad hendes skulder. Det føles

ikke, som om han har sovet – men det er snart daggry.

Fainas favn er frygtelig kold, da han vågner. Hendes lysegrønne kjole er næsten helt dækket med sne. Han udstøder et skrig, har fået nok af død. Men hun rører på sig, klager sig. Så ser han det.

I nattens løb er Fainas næsten bare fødder frosset fast i sølet. Hun sidder fast i jorden.

De er nogle stykker, der hjælper hende fri. Graver, lirker, løsner. En eller anden får fremskaffet et tæppe og lægger det om skuldrene på hende. Deda varmer hendes fødder mod sin mave. Hun ser på ham gennem en hinde af tårer.

Da han tager Fainas fødder ud fra jakken, er de blå. Hun kan ikke gå. Deda lover at hjælpe hende. Han samler smeltende sne til en snebold, som hun kan putte i munden.

En enorm, bølgende kø bugter sig pludselig over til melbjerget. En kø på fem tusind mennesker. Halvtreds vagter, fire telte til lægen og sanitetsofficererne og de allermest syge, en lille ledelsesgruppe af uniformerede, hvis ansigter alle lyser af angst, der kan forvandles til hvad som helst.

Folk må bære melet, som de bedst kan. Nogle har huer, andre bærer det i de bare hænder. Det drysser ud mellem fingrene på dem.

Køprojektet er dødfødt. Der udbryder kaos. Vagterne skyder igen. Der er ved at være mange døde. Der går allerede rygter om en ligbunke inde i en af poppellundene.

Deda sidder ved siden af Faina og kikker ned i sin gamle hue. De ser på melet. Faina ryster bare på hovedet. De ser på hinanden. Hun kunne faktisk være hans mor.

Der er et løfte i deres blikke. Om ikke at forlade hinanden. Ikke at lade i stikken.

»Man kan blande det med vand,« siger Faina til sidst.

»Der er ikke noget vand,« siger Deda.

»Vi er jo midt i en flod,« siger Faina og smiler blegt.

Det er et enestående smil. For første gang i sit liv forstår Deda, hvad en mor er. Forstår det rigtigt.

Der er vand til begge sider. De sidder stadig ret tæt på det

sted, hvor prammene satte dem af. Der er tætpakket med mennesker nede ved bredden. Deda vil ikke derned, vil aldrig mere mases som på prammen. Han bærer forsigtigt huen med sig over mod melbjerget. Han så jo prammene derovre, der må også være en flodbred på den side. Måske med lidt færre mennesker.

Vagterne har taget opstilling rundt om melbjerget. De ser rå ud. Gadebøller med geværer. Deda gyser og tager en omvej uden om dem.

Og dumper ned i helvede.

Først kan han ikke se, hvad det er. Mellem et par lidt større poppellunde ligger der noget. Det tager lidt tid, inden synsindtrykkene føjer sig sammen, inden de spredte lemmer rent faktisk bliver til mennesker.

Det er ligbunken. Deda husker rygterne om, at der er en ligbunke. Eller var, så længe vagterne orkede at samle de døde kroppe sammen. Nu får de bare lov til at ligge, hvor de falder.

Deda standser brat. Det er ikke bare rædsel, ikke bare angstens stivnen. Det er også noget andet. Ærefrygt, måske. Et øjeblikks refleksion over den samlede mængde mistet liv, som alle disse kroppe rummer.

Sære spor gennemkrydser det smeltende snedække. Svære at tyde. Blodrøde striber. Han kan ikke klare at se mere på det. Må væk.

Deda drejer af, ned mod vandet. Det må ligge på den anden side af den uventet tætte lund. Han spejder ud mellem grenene. Vandet er meget sort. Der er også folk på den her bred, men ikke lige så mange som på den anden side. Nogle har samlet drivtømmer og er ved at binde de ynkelige pinde sammen med bark. En tømmerflåde. Men hvor vil de flygte hen? Lige ud i vildmarken?

Men det er ikke flådebyggerne, der fanger Dedas opmærksomhed. Det er alle dem, der sidder og ligger på bredden. Ved siden af dem ligger der huer og hatte, fyldt med et snavsetbeige klister, og brækpølene ser næsten ligesådan ud. Og Deda forstår. Han forstår alt for meget.

Hvis de ikke kan drikke flodvandet og heller ikke koge det, fordi det ikke er til at få ild i træet, og der ikke er nogen form for kogegrej – hvordan skal de så overleve? Uden vand?

Han er så tørstig.

Han er nede ved vandkanten nu. Betragter det sorte flodvand. Og hælder langsomt melet ud i vandet. Ser det spredes som en kæntrende undervandssky, fortyndes og stadigt mere usynligt flyde væk med strømmen. Et sidste håb, der svinder bort.

Han må samle mere sne. Men i hvad? Huen?

Sneen smelter hurtigt. Der er snart kun brune klatter tilbage på jorden.

Han må tilbage til Faina. Samle sne til hende. Redde hende. Kalde den mor til live, han aldrig har haft.

På tilbagevejen gennem lunden hører han en ukendt lyd. Der burde ikke være så mange ukendte lyde tilbage – de seneste uger har han hørt næsten alt, hvad der er at høre. Men *det her* har han ikke hørt før.

Det er ikke til at beskrive.

Da Deda dukker frem under grenene, står han pludselig ansigt til ansigt med en mand. Det mærkelige er, at det ikke er det bindegale, stirrende blik, han fæstner sig ved. Under normale omstændigheder ville det have skræmt livet af ham. Men det er ingenting mod det andet.

Det der løber fra den konstant tyggende mund.

Blodet der løber ned over mandens hage og videre ned.

Manden smutter til side, løber uden om ham ind i poppelunden. I stedet ligbunken. Noget bevæger sig rundt om den. Mennesker der roder i den. Mennesker der drypper af andres blod. Mennesker der er ophørt med at være mennesker.

Deda bliver grebet af noget. Af frygt. Men det er for svagt et ord.

Han styrter af sted. Løber, som han aldrig før har løbet. Der er ikke ret langt til den anden bred – det gik så hurtigt på vejen herover – men nu tager det uendelig lang tid. Luften er blevet en sejtflydende masse, hans spurtende ben bringer ham

ingen vegne. Alting er absurd i sin langsomhed. Virkeligheden er et andet sted. Manglen på næring og væske indhenter ham, verden tåger ud. Det eneste, der er virkeligt, er frygten.

Himlen betragter ham med sit grå, grå øje.

Langt borte ser han tæppet, som de flinke gav Faina om skuldrene i morges. Han kan ikke se hendes smukke, lysegrønne lange kjole, men da han kommer lidt nærmere, synes han ligefrem, at han kan se hendes ak, så blå fødder stikke frem under tæppet.

Ja, tænker han, og det er et »ja«, som han vil huske til sin dødsstund.

Ja, Faina er uskadt.

Så kommer han lidt tættere på endnu. Ser fødderne. Det er virkelig fødderne. Lukker øjnene for himlens gråhed. Takker de højere magter. Han vil ikke gå fra hende igen.

Aldrig mere.

Men der er noget mærkeligt ved det tæppe. Har Faina hyllet sig ind i det? Ja, det er selvfølgelig det. Hun frøs. Han kan ikke se hendes hoved. Hendes lyse hår.

Han er fremme ved skovbrynet. Tæppet ser mere og mere mærkeligt ud. Så fladt. Ikke det mindste spor af den lysegrønne kjole. Men fødderne er der jo. De blå, forfrosne fødder stikker ud under tæppet.

Deda slår tæppet til side. Himlens køligt iagttagende øje er mere gråt end nogensinde.

Faina er der ikke. Det er kun hendes fødder, der er der. Badet i blod.

Han forstår ingenting. Han falder på knæ og stirrer blindt. Han løfter Fainas venstre fod op. Den er blå. Og så slår det ham. Det slår ham med en kraft, der er hinsides alt, hvad han nogensinde har oplevet. Totalt ubønhørligt.

De skar hendes fødder af, fordi de ikke ville spise dem. De kunne være giftige.

Og ingenting eksisterer mere.

Ingenting.

Tylsgardinet viser barmhjertighed. Dets dans hører op. Det

halvgennemsigtige slør trækkes atter for scenen. Det paradoksale vindpust lægger sig. Det, der sker i halvgennemsigtigheden, er hyllet i nådens, men ikke glemslens mørke. Den eneste bevægelse er hjertets voldsomme banken. Det tilvænner sig aldrig. Det falder aldrig til ro.

Før det formildes.

Hånden, der trækker tylsgardinet til side, er holdt op med at skælve. Derude er havet stadig blikstille. Vinden holder sig væk fra Toscanas kyst.

Smerten fra det, der er mere end en erindring, er på vej til at blive til noget andet. Den bliver mere og mere ren fokusering, ren planlægning. Mens blikket forbliver rettet mod slørets halvgennemsigtighed, glider den ukontrollable smerte over i en kontrollerbar nydelse. De der fantastiske sidste dages præcise finjustering.

Tiden inden tiden er inde.

Bekendelser

HAAG, 9. MAJ

Stik mod alle prognoser havde det givet sig til at regne i Haag. Foråret havde mange uger på bagen, men nægtede at acceptere sin alder. Aftenen, derimod, lakkede uden protester mod nat. Regnen piskede asfalten uden for cafévinduet. Skælvende spejlbilleder af gadelygter flød i de natsorte vandpytter.

De arrede stridsmænd Paul Hjelm og Arto Söderstedt sad på Café Rootz i krydset mellem Ramstraat og Grote Marktstraat. Tavsheden havde domineret deres konversation under hele middagen, og nu var de nået til calvadosen.

»Selvmorderen,« sagde Hjelm efter en tid.

Söderstedt rystede langsomt på hovedet.

»Søndag aften,« sagde han og nippede til sin calvados. »Du får mig ikke med på det der.«

»Det ved jeg godt,« sagde Hjelm.

Og så var de tavse en tid igen.

En forræderisk pause.

»Nej,« sagde Söderstedt til sidst. »Du får mig ikke med på det, uanset hvor demonstrativt du tier.«

»Det ved jeg godt,« sagde Hjelm.

Der gik yderligere nogle minutter.

»Uanset hvor meget du cheftier,« sagde Söderstedt.

»Familien er altså tilbage i Sverige?« sagde Hjelm.

»Linda er kommet hjem fra Australien,« sagde Söderstedt.

»Hun må efterhånden være verdens ældste slacker. Jeg ville gerne være fulgt med hjem. Men så var det ...«

Paul Hjelm tav demonstrativt.

Arto Söderstedt borede sit allermest lyseblå blik i ham og sagde:

»Altså min næstældste datter.«

»Linda,« sagde Hjelm. »Det ved jeg godt. Har hun det godt?«

»Til trods for at hun fremturer med at rejse rundt i verden uden mål og med, ja,« sagde Söderstedt. »Uforskammet godt.«

»Nøjagtig ligesom faren,« sagde Hjelm.

Hvorpå han tav. Han lod det lille glas langsomt sprede sin gyldne eliksir gennem mundhulen og tænkte på absolut ingenting; derved opstod der et vakuum, som plejede at være effektivt til at suge andres inderste tanker til sig.

»Jeg rejser såre lidt rundt i verden,« sagde Söderstedt mut. »Da jeg sagde ja til det her job, havde jeg vist forestillet mig, at der skulle blive lidt mere af den slags.«

»Der er måske en mulighed nu,« sagde Hjelm og tav.

»Han tog ikke sig selv af dage,« sagde Söderstedt til sidst.

Hjelm smilede ikke engang triumferende, da han sagde:

»Alt tyder på det. Gammel professor. Næsten halvtreds års ægteskab, der fik en bitter ende. Ulykkelig efter skilsmissen. Det er udelukkende landet på vores bord, fordi han var aktiv inden for en sfære, der automatisk aktiverer diverse nationale og internationale alarmsystemer.«

»Og det med god grund,« sagde Söderstedt. »Der er intet der, og det ved du også godt, Paul. Ikke en skid. Der er alt for rent til, at nogen ikke har *gjort* rent. Det er et arrangeret selvmord, hvis man nogensinde har set sådan et. Han tog ikke livet af sig. Det er et klassisk iscenesat selvmord. Hvis han overhovedet er død.«

»Det hængte lig var vel et rimelig overbevisende tegn ...« sagde Hjelm.

»Okay, muligvis,« sagde Söderstedt, »på *det*. Men ikke på selvmord. Jeg garanterer for, at det er et camoufleret mord.«

»Men der er ikke noget, der tyder på det,« sagde Hjelm. »Hvis det på nogen måde er klassisk, er det som et klassisk tilfælde af en forskers deroute. Skilsmisse, druk, arbejdsnarmani, ensomhed, ringe sociale kompetencer, en ikke videre

veludviklet interesse for socialt samvær. Alt det der truer så mange af os.«

»Os?« sagde Söderstedt.

»Os hvide, midaldrende, heteroseksuelle mænd,« sagde Hjelm.

»Hvornår er den der primitive kategorisering egentlig blevet stueren igen?« brummede Söderstedt. »Hvorfor kan du ikke bare lade mig nyde min calvados?«

»Fordi vi endnu ikke er helt så gamle,« sagde Paul Hjelm og lænede sig tilbage. »Kom nu, Arto. Stort set hver eneste dag støder vi på noget nyt og overraskende i det her skide job. Og selv om det sjældent er positive overraskelser, er overraskelser af det gode. Man lærer af overraskelser. Man bliver ved med at lære.«

»Du er en rigtig udviklingsoptimist, Paul. Det er sikkert, fordi du er sådan en *late bloomer*, tiden i A-gruppen var dine teenageår. I over tredve år lå du brak, og så lige med ét blomstrede du op. Verdens muligheder åbnede sig. Du var en desillusioneret og direkte dvask strisser i Alby, da jeg skrev akademiske artikler om teoretisk marxisme på Uppsala Universitet. Senere overhalede du mig måske. Jeg siger udtrykkelig *måske*.«

»Om *hvad*?«

»Hvad mener du?«

»Skrev du akademiske artikler om teoretisk marxisme?«

»Det klassiske essay 'Marxismen i hverdagen', ja,« tilstod Söderstedt og konstaterede med velbekendt sorg, at glasset var tomt. »Vi må have en tår mere,« tilføjede han og vinkede efter servitricen.

»Tænk på, at det er hverdag i morgen,« sagde Hjelm. »Mandag morgen, all work and no play.«

»Skal det forstås sådan, at du ikke vil have en til?«

»Nej.«

»Godt.«

To nye glas arriverede. Efter en nydelsesfuld tavshed sagde Arto Söderstedt lidt mere eftertænksomt:

»Jeg havde set den ene side. En verden hvor kapitalisme

og kriminalitet ganske enkelt er en og samme sag. Hvor alt handler om magtberuselse, følelsen af at være stærkere end andre, at kunne sætte sig på andre. Hvor manglende empati ikke alene er en forudsætning for succes, men også noget man helt oprigtigt beundrer. Den mest empatiforstyrrede vinder. Jeg arbejdede for den type mennesker. Jeg var deres talerør, den unge stjerneadvokat, som førte ordet for dem og forædlede deres stemmer. Fik deres handlemåde til at virke acceptabel og nødvendig i situationen.«

»Jeg kan godt huske det,« nikkede Paul Hjelm. »I Finland. Det er ved at være længe siden ...«

»Længe siden, men uudsletteligt. Verden omkring mig – og ikke mindst jeg selv – begyndte at lugte råddent. Alligevel er det en erfaring, jeg ikke ville være foruden. Takket være den udviklede jeg en særdeles god næse netop for mangel på empati. Jeg kan ligesom registrere den overalt, også der hvor man mindst forventer den. Mangel på empati finder vi ikke kun i erhvervslivet – om end det er der, den gør sig mest gældende – men også på sygehuse, i skoler, inden for socialvæsen og bistandsorganisationer, i kirken og helt sikkert i politiet. Overalt hvor evnen til at leve sig ind i den anden faktisk opfylder en funktion.«

»Altså også blandt marxister?« smilede Paul Hjelm.

»Ikke mindst,« sagde Arto Söderstedt. »Da den verden, jeg befandt mig i, begyndte at lugte råddent, blev det nødvendigt med en politisk revurdering af livet. Det var ligesom så indlysende, at de her mennesker skulle bremses, at det politiske system ikke kan blive ved med at belønne de empatidøde og lade dem styre virkeligheden. Jeg havnede på venstrefløjens og skrev nogle temmelig radikale politiske artikler i venstrefløjstidsskrifter.«

»Og så blev du politimand,« sagde Hjelm.

»Joh, det var måske ikke det smarteste træk i mit liv, men der var noget i de der venstrefløjssammenhænge, som aktive-rede min indre detektor, der måske ret beset bare var overfølsom på netop det tidspunkt. Det, der slog mig, var en form

for selektiv blindhed, der sommetider gjorde sig gældende, ligesom uden varsel. Øer af unuanceret antihumanisme, der pludselig bare dukkede op. En vrede, der gik over gevind, så man ville slå, dræbe, kaste med brosten, begå folkemord. Det tvang mig til at opgive tanken om en enkel, generaliserende opdeling af mennesker, venstre godt, højre ondt. I dag er jeg overbevist om, at der er både genuine humanister og genuint empatiskadede i alle grupperinger. Man må og skal lære – og det er en lang læreproces – at se og møde den enkelte. Med detektoren slået til.«

Paul Hjelm nikkede kort og betragtede Arto Söderstedt, der så helt udmattet ud. Det var åbenbart længe siden, han havde holdt en så brændende forsvarstale.

»Godt talt,« sagde Hjelm til sidst. »Men det har ikke en skid med professor Udo Massicotte at gøre.«

»Det har alt muligt med det at gøre,« sagde Söderstedt. »Rent faktisk alt.«

»Hvordan det?«

»Det er nok at konstatere, hvordan der så ud i hans hjem.«

»Jeg ser ikke de tegn, du ser,« sagde Paul Hjelm.

»Men du ser altså andre?«

»Kun det at en videnskabsmand, ikke mindst en læge på Massicottes niveau, må have vidst, at hængning med kort fald er en af de mest pinefulde måder at dø på, man kender. Ved langt fald brækker nakken, og man er bevidstløs, inden man kvæles. Ved kort kommer man til at hænge ved fuld bevidsthed, indtil man er blevet stranguleret. Langsomt.«

»På den anden side er selvmord jo selvfstraffelse,« sagde Arto Söderstedt. »Hvis altså man mener det seriøst. Når det ikke er et råb om hjælp. Så kan der spille ren og skær selvforagt ind. A la: 'Nu skal du dø en død, der er lige så smertelig, som dit liv har været, dit svin.'«

»Var der virkelig tegn på så stor selvforagt?«

»Der var ingen tegn på det modsatte.«

»Hvordan kan det være, at vi pludselig bytter roller?«

»Vi evner at sætte os i den andens sted.«

De sad lidt og så på hinanden. Som om de rent faktisk var blevet hinanden. Det var et meget specielt øjeblik. Som naturligvis måtte brydes.

»Jeg har faktisk ikke byttet rolle,« sagde Arto Söderstedt til sidst og tømte glasset. »Min skepsis over for selvmordsteorien har ikke noget med den ærede professors personlighed at gøre, men med hans hjem og arbejdsplads.«

»Hvis jeg er loven ved selvmordsteorien, er det på grund af det korte reb,« sagde Paul Hjelm, accepterede tingenes tilstand og tømte ligeledes det lille glas calvados. Dog sit eget.

»Er du da det?«

»Professor Udo Massicotte var tilknyttet et hemmeligt EU-projekt vedrørende genkendelse af plastikopererede terrorister. En højt kvalificeret læge med adgang til et regnbuespektrum af dødelige stoffer. Der skal virkelig meget til, for at sådan en mand vælger at hænge sig med kort fald.«

»Så det *bliver* en Opcop-sag?«

»Det skulle jeg mene,« sagde Hjelm. »Men vi får ikke ret lang tid til at finde beviser. Led mig i det mindste et skridt nærmere. Hans hjem og arbejdsplads?«

Arto Söderstedt sukkede dybt og vinkede efter servitricen. Så sagde han:

»Begge steder ser ud, nøjagtig som de sikkert altid ser ud. En helt almindelig kombination af orden og uorden. Som om Massicotte bare lige rejste sig fra stolen, strakte sig, tog en slurk kaffe og gik hen og hængte sig med kort fald. Det hverdagsagtige ved det hele virker forkert. Det, han skal til at gøre, er noget ekstremt, noget exceptionelt. Selv om han ikke efterlader sig et selvmordsbrev – hvad han altså ikke gjorde – så ville han have gjort *et eller andet* lidt ud over det sædvanlige ved det sted, han efterlod. Enten smidt rundt med tingene eller ryddet op. Vist tegn på at være i oprør. Det her er bragt tilbage til en normaltilstand, der ikke *kan* have været der. Det er en normalitet, der lugter af iscenesættelse.«

Paul Hjelm underskrev regningen og fandt lidt drikkepenge frem. Så sagde han:

»Det var sørme nogle hårdtslående beviser.«

Arto Söderstedt fik også rodet en drikkeskilling frem, som han lod klinge mod bordet, samtidig med at han rejste sig.

»Men reelt er det selvfølgelig slet ikke det, det handler om,« sagde han og begav sig hen mod døren.

Hjelm vinkede kort farvel til personalet og fulgte bagefter.

»Ikke det?« sagde han.

»Nej,« sagde Söderstedt og holdt galant døren for sin chef.

»Jeg gider ikke gætte gåder i aften,« sagde Paul Hjelm og trådte ud i regnen. »Hvad handler det så om?«

»Om kælderværelset,« sagde Arto Söderstedt.

Første rapport

Betegnelse: Rapport CJH-28347-B452

Aftalenummer: A-MC-100318

Formål: Opdatering, responsafventning

Dato indeværende år: 21. marts

Niveau: The Utmost Degree of Secrecy

I overensstemmelse med ovennævnte aftale fremsendes fra og med dags dato kontinuerlige rapporter angående det eftersøgte objekt, i det følgende benævnt »W«.

Der er ikke anmodet om rapportering om perioden før anbringelsen. Den første rapport tager derfor sin begyndelse på tidspunktet umiddelbart efter W's udtræden af anlægget. Denne fandt sted i, hvad der i kildematerialet betegnes som »førbevidst alder«.

W blev adopteret af den flersprogede diplomatfamilie Berner-Marenzi, som, i overensstemmelse med opdragsgiverens intentioner, befandt sig i konstant bevægelse rundt om på jordkloden. Det bevirkede, at den unge W aldrig fik noget klart modersmål, men allerede fra sprogindlæringens første stadier i ligelig udstrækning mødte moderen Marias spanske fra fædrene side og tyske fra mødrene side samt faderen Luigis italienske fra fædrene side og russiske fra mødrene side. At familiens ekstroverte kommunikation med omverdenen som regel foregik på engelsk, bidrog til, at W kan siges at have alt fra nul til fem modersmål.

Først efter længere tid lykkedes det os at lokalisere en primær kilde fra W's første år. Det var Maria Berner-Marenzis fem dagbøger på skiftevis spansk og

tysk fra årene 1979-1994.

W er fire år, da vi første gang møder ham i adoptivmoderens dagbog. Han er det yngste barn af tre, alle adopterede, idet Maria Berner-Marenzi led af en genetisk sygdom, som medførte infertilitet og formodentlig ville have kostet hende livet.

Hvis hun havde levet længe nok.

Familien bryder op fra Manilla på Filippinerne, hvor Luigi Berner-Marenzi var italiensk generalkonsul, tilbringer et år i Dubai, Forenede Arabiske Emirater, hvorefter Maria bliver spansk ambassadør i Bukarest, Rumænien. Det er der, i skyggen af statssocialismens allermost korrupte regime, W efterfølgende starter i skole. Inden han rigtig har lært at skrive, bliver rumænsk hans sjette sprog.

Første gang han efterlader sig noget på skrift, er det imidlertid på engelsk, idet han går i en international skole for diplomatbørn i Lipsanikvarteret i Bukarest. Maria har skrevet stilen af i sin dagbog. Den hedder »Min sommerferie« og lyder (med stavfejlene rettet):

»I sommer var vi ved Gardasøen og badede. Det var koldt. Una gik først i. Der var fuldt af sten. Hun faldt. Far måtte springe i og hjælpe hende op. Jeg badede et andet sted, som jeg havde fundet. Vera kom derhen. Men det var mit sted. Hun græd og fandt selv et. Det var ikke nær så godt. Hun faldt også. Far sprang i efter hende også. Jeg svømmede rundt, mens far skældte ud på Una og Vera. Der var dejligt nede i vandet.«

Den korte stil fik topkarakter, uden videre kommentarer. Det er imidlertid værd at citere et uddrag af engelsklærerindens rosende første halvårsevaluering: »W trodser regelmæssigt sin tendens til 'uro i kroppen' og har ingen som helst problemer med at følge med i skolen. At gruppearbejdet fungerer mindre godt,

skyldes kun W's oplagte lederegenskaber.«

Næste større omtale vedrører en sejlsportskonkurrence i Sortehavet. W er på dette tidspunkt ni år gammel og har lært at beherske tidens mest populære bådklasse, Laser, enmandsjollen med en vægt på kun godt halvtreds kilo. Han konkurrerer med betydeligt ældre modstandere i de rumænske juniormesterskaber i havnebyen Mangalia. Den Ceașescu-tro lokalpresse kan fortælle, at W blev nummer to. Tre dage senere er resultatet ændret. En notits meddeler tørt, at vinderen er blevet diskvalificeret på grund af antikommunistisk propaganda. Guldet går i stedet til W.

Den oprindelige vinder i Laserklassen hed Costin Florescu og var på dette tidspunkt fjorten år gammel. I en samtale med vores lokale repræsentant lader Florescu forstå, at man dagen efter konkurrencen havde set en ung mand med et stykke lyseblåt papir i hans skole i hjembyen Constanța. Da han selv kom hjem fra Mangalia en dag senere, udspillede der sig følgende:

»Da jeg kom i skole, stod de dér, en hel delegation med rektor i spidsen. De pegede uden et ord på mit skab. Med skælvende hænder fandt jeg nøglerne frem. Og låste det op. Der lå et stykke papir med opfordringer til at vælte det kommunistiske regime. Papiret var lyseblåt.«

Da familien umiddelbart efter sejlsportskonkurrenceepisoden flytter til Paris, idet Luigi Berner-Marenzi bliver udnævnt til italiensk kulturattaché i Frankrig, betyder det endnu et sprog for den unge W og hans søstre. Det er da også på fransk, at den elleveårige W efterlader sig næste direkte kilde. Følgende tekst, en skriveøvelse, er det eneste fra W's hånd, der er bevaret på The International School of Paris i XVI. arrondissement. Teksten hedder »Apprendre le français« og skulle handle om vanskelighederne ved at lære fransk. Efter alt at dømme var teksten medvir-

kende til, at W allerede to semestre senere blev indskrevet på Ecole Massillon, en af byens eliteskoler:

»Fransk er ikke så svært. Forleden da jeg stod ude i skolegården, kom Louis og hans to venner hen til mig. De kaldte mig alt muligt, som jeg ikke forstod. Men jeg kunne se på deres ansigter, hvad de sagde. Det var barnligt. Jeg snakkede lidt med dem. Da jeg gik, var de oppe at slås.«

En såkaldt koncis tekst. Den suppleres imidlertid af moderens dagbogsoptegnelse:

»W virkede enormt glad, da han kom hjem i dag. Min lillemand er virkelig blevet stor. Men dermed følger også, at han er lidt hemmelighedsfuld, og selv om jeg tydeligt kunne se, at der var sket noget - han havde det der finurlige udtryk i øjnene, som ingen mor tager fejl af - ville han ikke give mig så meget som det mindste lille vink. Først under Anaïs' superbe middag, hvor lillemand faktisk så ud til at nyde sin fois gras, fik jeg lirket en forklaring ud af ham. Han strålede, da han sagde: 'I dag har jeg lært fransk, mor.' Nu ved jeg jo ikke præcis, hvad han sigtede til, men det gjorde mig varm indeni. Jeg forbløffes over, hvor megen viden hans lille krop kan rumme. Begge hans søstre har sværere ved at tilegne sig et syvende sprog. De blander såvel grammatik som ortografi sammen. Luigi siger, at det er, fordi W er yngst, og det er lettere at lære nye sprog, jo yngre man er, men jeg ved, at det ikke er hele forklaringen.«

Det er her på sin plads at tilføje, at man havde en husassistent ved navn Anaïs i diplomathjemmet i XVI. arrondissement, da det er hende, der spiller hovedrollen i den episode, som vi lader afslutte denne initiale rapport. To vidneudsagn tegner to meget forskellige psykologiske profiler. Den første er endnu en gang moderens dagbog - og vi befinder os nu godt et år senere, hvor W snart fylder tretten:

»I dag var vi nødt til at skille os af med Anaïs. Det var et hårdt slag for os. Dette fantastiske menneskebarn - sådan har vi opfattet hende indtil nu - fra Provence, som i over et år har forvandlet hverdagens middagsmåltider til højtidstunder, for altså slet ikke at tale om alle søndagsmiddagene, har i denne uge bagtalt min lillemand så groft, at der ikke var noget alternativ. Jeg var nødt til at handle ufortøvet, eftersom Anaïs' falske klagesang ellers risikerede at nå Luigis ikke altid så tolerante ører. Hun måtte altså forlade huset på stedet, ikke uden en klækkelig godtgørelse.«

Hos politiet i Paris finder man imidlertid også et vidneudsagn fra en Anaïs Criton, hvoraf især en bestemt passus er værd at citere:

»Inde på hans værelse fandt jeg faktisk et reagensglas mærket 'Protobiamid'. Nej, jeg har det desværre ikke mere, jeg lagde det tilbage. Hvis det var kommet den unge W's mor for øre, at jeg havde rodet i hans skuffer, var jeg blevet fyret på gråt papir. Men anden gang, det skete, var det meget værre. Jeg ved godt, at han kun er tolv år, hr. kommissær, men vi taler ikke om en normal tolvårig. De skulle se hans blik. Ja ja, jeg er godt klar over, at en tolvårigs blik ikke er nogen form for bevis, men hvorfor skulle han ellers have det her protobiamid liggende? Det er et stof, der reagerer kraftigt med æggehvideoffer, så meget har jeg forstået efter at have talt med en ven, der er kemiker, men mere ved jeg ikke. Ud over hvor skrækkeligt det kløede. Det kløede, så jeg kradse mig selv til blods. Ja, dernede. Jeg er flov over at sige det, men mit underliv var helt blodigt bag efter. Ja, naturligvis ved jeg, at sæd hovedsagelig består af æggehvideoffer, men må jeg nu have lov at komme med min teori? Og det er betydelig mere end en teori, hr. kommissær, det garanterer jeg for. Nej,

jeg er godt klar over, at det formelt set ikke holder som bevis, men jeg ved bare, at der på en eller anden måde kom protobiamid i mine trusser, og at det gjorde skrækkelig ondt, kommissær, simpelthen skrækkelig ondt. Min teori? Jamen, hr. kommissær, den giver vel sig selv. W straffede mig, fordi jeg var sammen med mænd. Han smurte protobiamid på mine trusser, og da jeg havde haft samleje med en mand, kom reaktionen. Behøver jeg sige mere?»

Længere end som så er vi ikke kommet i vores efter-søgning af W. Der er endnu ingen indikationer på hans nuværende opholdssted, og vi må derfor forlade ham her på tærskelen til puberteten. Vi afventer nu respons fra opdragsgiveren. Skal vi fortsætte efterforskningen? Vi forventer at kunne finde frem til en del yderligere materiale om tiden inden hans forsvinden og anbefaler, at efterforskningen fortsætter, indtil der begynder at dukke mere konkrete ledetråde op. Det burde ikke vare så længe.